

Pohjanmaan maakuntien sosiaalialan osaamiskeskus
SONet BOTNIA:n toimintakertomus vuodelta 2017

Yhteenveto:

SONet BOTNIA

Arto Rautajoki

26.04.2018

SONet BOTNIAAn kokonaisuus 2017.....2

1. Lähtökohdat ja toiminnan painopisteet

2. Sosiaalialan osaamiskeskusten yhteinen vaikuttamistoiminta.....4

Sosiaalialan osaamiskeskustoiminnan ja SONet BOTNIAAn
rahoitusperustan turvaaminen.....4

Lakiuudistuksiin vaikuttaminen..... 4

3. Henkilöstö ja talous..... 6

4. Pohjoismainen erityistehtävä.....7

Liitteet.....10

Etelä-Pohjanmaan toimintakertomus

Keski-Pohjanmaan toimintakertomus

Pohjanmaan toimintakertomus

Selvitys valtionavustuksen käytöstä vuonna 2017

SONet BOTNIA:n kokonaisuus 2017

1. Lähtökohdat ja toiminnan painopisteet

Pohjanmaan maakuntien sosiaalialan osaamiskeskus SONet BOTNIA:n vuoden 2017 toimintaa suuntasi toukokuussa 2014 johtoryhmän hyväksymä strategia ja toimintasuunnitelman painopisteet 2017-2018. Sen pohjalta SONet BOTNIA:n visiona 2017 on olla Pohjanmaan maakuntien alueen monialainen, ketterä verkostojen kokoaja ja yhteistyön rakentaja, moniosaaja ja vaikuttaja sosiaalisen ja hyvinvoinnin tutkimuksessa ja kehittämisessä. Sosiaalisella tarkoitetaan arjen sosiaalista toimintaa ja sen areenoita, joita ylläpidetään yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan vuorovaikutuksessa.

Väestöpohjaltaan SONet BOTNIA kattaa Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan maakunnat. Maakuntien yhteenlaskettu väestöpohja on 440 743 (ennakkoväkilukutieto 2017). Tämä väestöpohja takaa riittävän vahvan ja kestävä perustan alueellisen kehittämisrakenteen toiminnalle ja vahvistaa pohjalaismaakuntien alueen keskinäistä yhteistyötä.

SONet BOTNIA

- tukee eheän, taloudellisesti kestävä ja vaikuttavan sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaisuutta
- tukee sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten työtä, ja siinä sosiaalialan ja sosiaalityön osaamisen kehittämistä
- vahvistaa julkisen sektorin ja kansalaisyhteiskunnan yhteistyötä
- edistää eri hallintokuntien, palvelun tuottajien ja alueiden yhteistyötä
- tekee sopimusyhteistyötä ja osana maakunnallista tilannetta toimijat katsomaan lähimaakuntien kanssa eri yhteistyöalueiden tarpeita
- kehittää ja hyödyntää toiminnassaan sosiaali- ja terveyspalvelujen alueellista tiedontuotantoa, tutkimusta ja arviointia.

SONet BOTNIA:n yhteiset sisällölliset painopistealueet toimintasuunnitelmassa vuodelle 2017 olivat:

- 1) sosiaalialan käytännön läheinen kehittäminen sote-integraatiossa: painopisteinä olevien substanssialueiden kehittäminen, erityisesti aikuissosiaalityö, lasten, nuorten ja lapsiperhepalvelujen kehittäminen ml. lastensuojelu ja ikäihmisten palvelut. Lisäksi SONet BOTNIA osallistui paljon palveluja tarvitsevien, paljon palveluja käyttävien hankkeen toimeenpanoon ja päättymisen jälkeiseen tiedon levittämiseen ja tiekartan suunnitteluun.
- 2) sosiaalialan alueellisen tiedontuotannon kehittäminen: sosiaalityön ja sosiaalitieteellisen tutkimustietopohjan vahvistaminen sote- ja maakuntauudistuksen tukena
- 3) kestävien, sosiaali- ja terveydenhuollon yhteen sovitettujen alueellisten kehittämisen rakenteiden edistäminen

4) sosiaalialan ja monialaisen tiedonhallinnan ja tiedolla johtamisen edistäminen

5) Pohjoismainen erityistehtävä

- pohjoismainen koottu ja arvioitu tieto valinnanvapauden toteutuksesta koko sosiaalialan osaamiskeskusverkoston, sote- ja maakuntauudistuksen valtakunnallis-alueellisen yhteistyökumppaneiden käyttöön

6) Sosiaalialan osaamiskeskustoiminnan rahoituksen turvaaminen sote- ja maakuntauudistuksen tukena ja pysyviin tutkimus-, koulutus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan rakenteisiin

Vuonna 2017 pääministeri Juha Sipilän hallituksen kärkihankkeet nostettiin agendalle kaikissa maakunnissa ja ne vaikuttivat myös SONet BOTNIA:n toimintaan erityisesti Lasten, nuorten ja perheiden palvelujen kärkihankkeiden ja Ikäihmisten palvelujen kärkihankkeiden toimeenpanon tukena. Tähän työhön osallistui koko SONet BOTNIA:n tiimi.

Lisäksi Pohjanmaan maakuntien sosiaalialan osaamiskeskus toteutti v. 2017 valtakunnallista sosiaali- ja terveysministeriön ESR-hanketta: PRO SOS – Uudenlaista sosiaalityötä yhdessä rakentamassa –hankkeen toimeenpanoa johti ja koordinoi SONet BOTNIA yhteistyössä Seinäjoen Ammattikorkeakoulun kanssa. Kehitysjohtaja toimi hankkeen valtakunnallisen ohjausryhmän puheenjohtajana ja hankejohtaja sijoittuu SONet BOTNIAan. Hankkeen koordinoinnin kautta SONet BOTNIA profiloitui erityisesti aikuissosiaalityön kehittämiseen maakunnallisiin ja valtakunnallisiin sote-rakenteisiin. Maakunnallistuva aikuissosiaalityö ja Kela-Kunta-yhteistoimintamallin kehittäminen olivat toiminnan painopisteitä. Tähän sosiaalialan osaamiskeskusten verkoston yhteishankkeeseen osallistui myös seitsemän muuta sosiaalialan osaamiskeskusta ja Jyväskylän yliopiston Kokkolan yliopistokeskus Chydenius. Toimintaa rahoitti ja yhteistyöhön aktiivisesti osallistui sosiaali- ja terveysministeriön lisäksi myös Kuntaliitto ja kuntia eri puolilta Suomea.

Sosiaalialan osaamiskeskusverkosto jatkoi yhdessä sosiaalialan tiedonhallinnan kansallista kirjaamisosaamisen kehittämistä koko maassa THL:n OPERin valtionavustuksen tuella. Kirjaamisvalmentajia valmistui sosiaalialan osaamiskeskusten Kansa-koulu-hankkeessa koko maassa yhteensä 1 628. Kaiken kaikkiaan hankkeella tavoitettiin lähes 11 000 sote-ammattilaista. Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisiin kantapalveluihin siirtymistä tuettiin yhdenmukaistamalla sosiaalihuollon kirjaamiskäytäntöjä, parantamalla henkilöstön kirjaamisosaamista eri sosiaalihuollon tehtäväalueilla ja tukemalla sosiaalihuollon asiakasasiakirjalain toimeenpanoa koko maassa. SONet BOTNIAan haettiin pohjalaismaakuntien alueen yhteistä aluekoordinaattoria, sosiaalialan osaamiskeskuksen kehitysjohtaja osallistui pohjalaismaakuntien edustajana Kansa-kouluhankkeen valtakunnalliseen ohjausryhmään ja kehittämissuunnittelijat tukivat tiedon levittämistä hankkeesta maakuntiin. Hanketta koordinoi Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus SOCOM Oy.

Maakuntasote- uudistuksesta keskusteltiin vilkkaasti SONet BOTNIA:n toiminnassa koko vuoden ajan. SONet BOTNIA panosti vahvasti maakunnalliseen sote-valmistelutyöhön asiantuntija- ja ohjausryhmissä sekä osallistui moniin työ- ja ohjausryhmiin myös maakuntasotea tukevissa hankkeissa valtakunnallisesti, yhteistyöalueella ja pohjalaismaakunnissa. Tulevana vuonna

syntynee tarkempia linjauksia siitä, mihin rakenteisiin sosiaalialan osaamiskeskusten ja perusterveydenhuollon yksiköiden asiantuntijatyö rakennetaan.

2. Sosiaalialan osaamiskeskusten yhteinen vaikuttamistoiminta

Sosiaalialan osaamiskeskustoiminnan ja SONet BOTNIA:n rahoitusperustan turvaaminen

Sosiaalialan osaamiskeskusten perustyö oli vuonna 2017 vakaammalla pohjalla kun hallitus budjettiriihessä korjasi sosiaalialan osaamiskeskustoiminnan valtionosuuden 3 miljoonaan euroon. Vaarana oli, että sosiaalihuollon valtakunnallisesti kattavaa alueellista tutkimuspohjaista kehittämistä ei otettaisi enää huomioon. Sitä ei resursoitaisi, eikä siitä kukaan huolehtisi. Sote-integraatiolla tavoitellut hyödyt menetettäisiin ja lähitulevaisuudessa maksettaisiin laskua mm. kalliina terveydenhuollon menoina. Vaikuttamistoimintaa sosiaalialan osaamiskeskustoiminnan saamiseksi tukevammalle rahoituspohjalle jatkettiin vuonna 2017.

SONet BOTNIA varautui ennakoitavissa oleviin valtionavustusleikkauksiin vuonna 2017 neuvottelemalla kuntarahoitusperustan laajentamistavoitteesta kaikkiin pohjalaismaakuntien alueen kuntiin. Kunnat saatiin kattavasti mukaan rahoitusperustaan Etelä-Pohjanmaalta ja Keski-Pohjanmaalta sosiaali- ja terveystaloustyöryhmä Soiten kautta. Pohjanmaalta eivät kaikki kunnat vielä osallistuneet SONet BOTNIA:n kuntarahaan. Uusin kuntina mukaan kuntarahaan lähtivät Laihia, Kaskinen, Närpiö, Nykarleby ja Pedersöre

Lakiuudistuksiin vaikuttaminen

Vuoden 2017 aikana sosiaalialan osaamiskeskustyöhön kytkeytyivät jälleen monet laki- ja rakenneuudistukset. SONet BOTNIA toimi kuntien palvelutoimintaa ja osaamista tukevan yhteistyön ja verkostojen kokoajana, ylläpitäjänä ja koordinoijana sekä tarjosi alueellaan kunnille ja muille toimijoille foorumin vaikuttaa muun muassa Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain valmistelutyöhön. Maaliskuussa sosiaalialan osaamiskeskusjohtajat antoivat lausunnon lakiesityksestä sosiaali- ja terveystaloustyöryhmän järjestämisestä, toukokuussa hallituksen lakiesitys valinnanvapaudesta tuli lausuntokierrokselle, toukokuussa hallituksen lakiesitys palvelujen tuottamisesta tuli lausuntokierrokselle ja elokuussa sitä täydennettiin. Kesäkuussa eduskunnan perustuslakivaliokunta antoi lausunnon ja valinnanvapauslaki palasi takaisin valmisteluun. Elokuussa annettiin asetus puolestaan terveydenhuollon alueellisesta keskittämisestä. Marraskuussa uusi laki lakiestys valinnanvapaudesta tuli lausuntokierrokselle. Lisäksi vuoden toimintaan kuului monia muita lausuntoja ja kannanottoja mm. Sote-Kanta-palveluihin valmistautumiseen ja substanssilakeihin.

Kaikissa lainvalmistelun eri vaiheissa sosiaalialan osaamiskeskusten johtajat ottivat kantaa ja pitivät yhteyttä sekä ministereihin että sosiaali- ja terveysministeriön johtaviin virkamiehiin. Kannanotoilla nostettiin esiin sosiaalialan kannalta olennaisia näkökohtia ja varmistettiin sosiaalipalvelujen asemaa, saatavuutta ja laatua. Lisäksi tuotiin esiin tarpeita parantaa tutkimuksen, kehittämisen ja opetuksen edellytyksiä. Sosiaalialan osaamiskeskusjohtajat vierailivat asiantuntijoina mm. sosiaali- ja terveysministeriössä ja eduskunnassa monissa eri kuulemisissa, neuvottelukunnissa ja työryhmissä.

Sosiaalialan osaamiskeskustoiminnan tuleva paikka ja laajemmin kehittämisrakenteet olivat vuonna 2017 edelleen auki. Kesäkuussa tullut tieto sote-uudistuksen siirtymisestä vuodelle eteenpäin siirsi myös näiden rakenteiden tarkempaa konkretisoitumista. Keskusteluja ja vaikuttamistyötä asiassa tehtiin vuoden aikana sekä maakunnallisesti että valtakunnallisesti mm. sosiaali- ja terveysministeriöön.

Perustan sosiaalialan osaamiskeskusjohdon vaikuttamistoiminnalle antoi osaamiskeskusten vuonna 2017 työstämä yhteinen strategia. Kyse oli sosiaalialan osaamisen tutkimusperustaisesta vahvistamisesta ja tulevaisuuden kestävien kehittämisrakenteiden luomisesta. Maakuntarajat ylittävän kehittämistyön organisointi oli vuonna 2017 maakunta- ja sote-uudistuksessa vielä alkuvaiheissa. Kaikki sosiaalialan osaamiskeskukset sitoutuivat yhteiseen strategiaan tavoitteena tutkimuspohjaisen kehittämisen, lainsäädäntöön ja asiantuntijaosaamiseen perustuvan osaamiskeskustoiminnan vahvistaminen.

Omien vuoden 2017 aikana antamiensa lausuntojen lisäksi SONet BOTNIA välitti alueensa näkemyksiä johtoryhmästään ja maakunnallisista ohjausryhmistään (Etelä-Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa ja Pohjanmaa) mm. sosiaalialan osaamiskeskusten johtajien yhteisiin lausuntoihin ja kannanottoihin.

Sosiaalihuollon Ammattihenkilölain yhtenä tavoitteena on edistää tarkoituksenmukaisen tehtävärakenteen muodostumista sosiaalihuoltoon. Tätä varten sosiaali- ja terveysministeriö asetti sosiaalialan ammattihenkilöiden neuvottelukunnan, jossa mukana ovat myös sosiaalialan osaamiskeskukset. Varsinaisena jäsenenä osaamiskeskuksia edusti vuonna 2017 neuvottelukunnassa kehitysjohtaja Arto Rautajoki Pohjanmaan maakuntien sosiaalialan osaamiskeskuksesta. Hän oli myös neuvottelukunnan alaisen työnjakojaoston jäsen.

Neuvottelukunnan tehtävänä on seurata kuntien henkilöstörakennetta ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä tehdä ehdotuksia tehtävärakenteiden uudistamiseksi. Sosiaalialan osaamiskeskukset kytkettiin alusta asti mukaan neuvottelukunnan työhön. Tilapäisenä sosiaalityöntekijänä toimimisen selvitystyön jälkeen jo vuonna 2017 suunniteltiin koko maan laajuista selvitystä sosiaalihuollon henkilöstörakenteesta. Se kattaa kaikki julkiset ja yksityiset palvelujen tuottajat. Valtakunnallinen henkilöstörakenteen selvitys tuottaa tarpeellista tietopohjaa myös maakunnalliselle sote-valmistelulle.

SONet BOTNIA:n toimintaan sisältyi vuonna 2017 paljon sosiaalipoliittista vaikuttamista niin maakunnallisella kuin valtakunnallisella tasolla. SONet BOTNIA toimi aktiivisena sosiaalihuollon äänenä rakenteellisessa muutostyössä, kuten sosiaali- ja terveydenhuollon integraation suunnittelussa (Parempi Arki-hanke), heikompiosaisten ja paljon palveluja tarvitsevien asiakkaiden tarpeiden esiintuomisessa esim. valinnan vapauden uudistuksen valmisteluun. Lisäksi SONet BOTNIA oli muodostamassa näkemystä tutkimus-, koulutus- ja kehittämisrakenteiden uudistamiseksi tulevien maakuntien ja yhteistyöalueiden tarpeisiin.

SONet BOTNIA nosti keskusteluun ajankohtaisia sosiaalipoliittisia ilmiöitä ja tuki esim. hyvinvointierojen kasvua estäviä ja osallisuutta vahvistavia toimia. Esimerkkinä maakuntatason toiminnasta olivat sosiaali- ja perusturvajohdon kokousten järjestelyihin osallistuminen, erilaiset työryhmät ja kehittäjäryhmät mm. lasten, nuorten ja perheiden palveluissa sekä aikuissosiaalityössä. Ikäihmistien palvelujen kehittäminen oli vuonna 2017 tilapäisesti normaalia

vähäisempää henkilöstötilanteen vuoksi. Etelä-Pohjanmaalla SONet BOTNIA oli mukana Ikäihmisten palvelujen johtoryhmän työssä. Maakuntatason järjestöyhteistyön, kokemusasiantuntijuuden ja kansalaistoiminnan merkitys on SONet BOTNIA:n toiminnassa vahvistuva. SONet BOTNIA integroitui maakuntien järjestöt 2.0 hankekokonaisuuden tueksi.

3. Henkilöstö ja talous

SONet BOTNIA:n perushenkilöstön muodostavat kehitysjohtaja ja kolme maakunnallista kehittämissuunnittelijaa. Lisäksi pohjoismainen erityistehtävä on integroitu osaksi Vaasan kaupunkehityksen yhteydessä toimivan kehittämissuunnittelijan toimenkuvaa. Toimisto- ja hallintopalvelut ostetaan Seinäjoen Ammattikorkeakoulu Oy:ltä.

Lisäksi kunnat ja muut osaamiskeskuksen sopimusorganisaatiot voivat yhdessä palkata ja sijoittaa henkilöstöresurssia sosiaalialan osaamiskeskukseen alueen kannalta tärkeiden sosiaalialan tai sote-integraation tehtävien hoitamista varten. Sosiaalialan osaamiskeskuksella oli vuonna 2017 hankehenkilöstöä (3), määräaikaista henkilöstöä (2) sekä palkattomia harjoittelijoita (1).

SONet BOTNIA:n strategian mukaista suuntaamista johtaa yhteistyössä kehitysjohtajan kanssa ylimaakunnallinen johtoryhmä, jonka puheenjohtajana toimi vuonna 2017 kehittämisjohtaja Jussi Salminen, Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveyspalvelukuntayhtymä Soitesta ja varapuheenjohtaja sosiaali- ja terveystoimen johtaja Jukka Kentala, Vaasasta. Sosiaali- ja terveysministeriön sosiaalialan valtakunnallisessa osaamiskeskusneuvottelukunnassa vuosille 2014-2017 SONet BOTNIAa edusti varsinaisena jäsenenä Etelä-Pohjanmaan sote-projektin projektinjohtaja Harri Jokiranta ja varajäsenenä aluekehitysjohtaja Varpu Rajaniemi, Pohjanmaan liitosta. STM:n sosiaalialan osaamiskeskusneuvottelukunnan työvaliokunnan jäsenenä toimi kehitysjohtaja Arto Rautajoki SONet BOTNIAsta.

Sosiaalialan osaamiskeskuksen taloudellinen tilanne on merkittävästi vaikeutunut valtionosuuden leikkautumisen ja kustannusten kasvusta johtuvan paineen sosiaalialan osaamiskeskusten taloudessa vuoksi (koska valtionavustusta ei ole korotettu vuosiin). Lisäksi kunnilla, maakunnilla, korkeakouluilla ja järjestöillä on kasvavia konkreettisia sisällöllisiä, toiminnallisia ja rakenteisiin kohdistuvia odotuksia ja tarpeita SONet BOTNIA:n toiminnalle. Vuodelle 2017 valtionavustusta saatiin 247 435 €, mikä yhdessä kuntarahoituksen 127 000 € kanssa (yht. 148 734 €) ja muiden liikevaihdon tuottojen 22 469 € kanssa mahdollisti osaamiskeskuksen perustehtävien täysipainoisen hoitamisen.

Henkilöstökulut SONet BOTNIA:ssa olivat vuonna 2017 yht. 295 194 € ja Menot kokonaisuutena 343 537 €. Vuoden talous toteutui kuitenkin kokonaisuutena hyvin ja vuodelle 2018 voitiin siirtää ennakkotulona kuntarahoitusta 61 000 €. Henkilöstökulujen määrään vaikutti tilapäisen asiantuntijan käyttö sosiaali- ja terveysministeriön tilapäisenä sosiaalityöntekijänä toimimisen valtakunnallisessa selvityksessä, jonka toteutukseen SONet BOTNIA osallistui yhteistyössä sosiaalialan osaamiskeskusten: Verson, Socomin ja Posken kanssa. Tilapäinen asiantuntija toimi myös SONet BOTNIA:n järjestämien valtakunnallisten osaamiskeskuspäivien valmistelijana osaamiskeskuksen tiimin tuella. Sosiaalialan osaamiskeskuspäivien teemana oli 23-24.8.2017 Seinäjoella ”Sote-Suomi – kunnat, maakunnat ja alueista riippumaton tulevaisuus”.

Sosiaalialan osaamiskeskustyössä on viety konkreettisesti eteenpäin vuonna 2017 sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisten kestävien, alueellisesti kattavien kehittämisen rakenteiden työstämistä ja edistetty tutkimustietoon ja alueelliseen tietotuotantoon perustuvaa sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämistoimintaa. Seinäjoen Ammattikorkeakoulu ja SONet BOTNIA toteuttivat yhteistyössä mm. pohjalaismaakuntien hyvinvointibarometrin 2017. Tutkimuksen rahoittivat yhdessä Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan maakuntaliitot. Lisäksi SONet BOTNIA osallistui valtakunnallisen sosiaalihuollon henkilöstöselvityspaketin valmisteluun (myöhemmin stm:n toimeksianto).

Toimintaympäristön muutokset, maakunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä palvelujärjestelmän sekä lainsäädännön muutosten valmistelu ovat suunnanneet SONet BOTNIA:n toimintaa vuoden 2017 aikana ja vaikuttaneet siihen suuntaan, että lähes kaikki maakuntien kunnat ovat aiempaa vahvemmin toiminnassa ja sen rahoituksessa mukana. Toimintaa suunnittelevat ja ohjaavat maakunnalliset ohjausryhmät, joissa on kuntaedustus yhteistoiminta-alueittain sekä järjestöjen, korkeakoulujen ja muiden kehittämis- ja alueorganisaatioiden edustus. Toimintasuunnitelman toteutumista ja kytkentää strategiaan arvioidaan ohjausryhmän kaksivuotisen toimintakauden päättyessä ja uutta toimintasuunnitelmaa laadittaessa.

Tavoitteena on, että valtionosuusrahoituksella pystytään jatkossa kattamaan vähintään 50-60 % sosiaalialan osaamiskeskustoiminnan kustannuksista (tämä edellyttäisi valtionavustuksen pysyvää orjautumista) vähintään 3 miljoonan euron tasolle valtakunnallisesti. Kuntarahoitus toimii täydentävänä rahoitusperustana maksullisen palvelutoiminnan rinnalla niin, että kolmen maakunnan alueella tarkoituksenmukainen henkilöstörakenne voidaan ylläpitää.

Pohjoismaisen erityistehtävän valtionavustusta vuodelle 2017 myönnettiin 22 500 €, joka sisältyy osaamiskeskusten kokonaisuuden valtionavustukseen. Kireä taloustilanne vaikutti suoraan pohjoismaisen erityistehtävän toimintamahdollisuuksiin valtakunnallisilla foorumeilla, mikä on erittäin tärkeää pohjoismaisen tiedon, osaamisen ja yhteistyöverkostojen levittämiseksi valtakunnallisesti kaikkien sosiaalialan osaamiskeskusten käyttöön.

4. Pohjoismainen erityistehtävä

SONet BOTNIA:n pohjoismaisen erityistehtävän toiminnassa on vakiintunut käytäntö, jossa sosiaalialan osaamiskeskusjohtajien verkosto asettaa valtakunnallisena yhteistyöverkostona vuosittain säännölliset tavoitteet kullekin toimintavuodelle ja arvioi niiden toteutumista. Erityistehtävä on integroitu SONet BOTNIA:n verkosto-organisaatiossa Vaasan kaupunkikehityksen yhteydessä toimivan kehittämissuunnittelijan toimenkuvaan. Pohjoismaisen erityistehtävän kokonaisuus SONet BOTNIA:ssa on vuosityöpanoksena noin 3,5 kuukauden kehittämissuunnittelijan resurssi.

Valinnanvapauskäytännöt Pohjoismaissa oli vuoden 2017 osaamiskeskusjohdon toimeksianto SONet BOTNIA:n Pohjoismaiselle erityistehtävälle sosiaalialan osaamiskeskusverkoston tarpeisiin. Ruotsin valinnanvapauskäytäntöä selvitettiin osaamiskeskusjohdon kokouksessa elokuussa 2017 Seinäjoella. Tanskan valinnanvapautta tarkastelevassa työpaperissa puolestaan tarkasteltiin kotipalvelun valinnanvapauden organisointia ja toimeenpanoa kunnissa. Lisäksi työpaperi kuvaa

kotipalvelujen markkinakehitystä sekä julkisen ja yksityisten toimijoiden välistä yhteistyötä palvelujen järjestämisessä. Selvitystyöt on esitelty sosiaalialan osaamiskeskusten johdolle.

SONet BOTNIAn johtoryhmässä toimintavuonna 2017 ovat toimineet:

Jussi Salminen, Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveysterveyspalvelukuntayhtymä Soite, (pj.)	Tarja Oikarinen-Nybacka, Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveysterveyspalvelukuntayhtymä Soite
Peter Granholm, Pietarsaaren kaupunki	Pia-Maria Sjöström, Pietarsaaren kaupunki
Aila-Leena Matthies, Jyväskylän yliopisto, Kokkolan yliopistokeskus Chydenius	Pirjo Forss-Pennanen, Centria Ammattikorkeakoulu
Eija Ala-Toppaari-Peltola, Etelä-Pohjanmaan SOTE (Kuntayhtymä Kaksineuvoinen)	Maria-Liisa Nurmi, Kuusiokuntien sosiaali- ja terveysterveyskuntayhtymä
Harri Jokiranta, Seinäjoen kaupunki	Päivi Saukko, Seinäjoen kaupunki
Jarkko Pirttipera, Rannikko-Pohjanmaan sosiaali- ja terveysterveyspalvelujen kuntayhtymä	Alice Backström, Korsholm kommun
Varpu Rajaniemi, Pohjanmaan liitto	Riku Niemistö, Vaasan kaupunki (Vaasan ammattikorkeakoulu)
Jukka Kentala, Vaasan kaupunki, vpj.	Erkki Penttinen, Vaasan kaupunki
Taina Junttila, Seinäjoen Ammattikorkeakoulu	Kaija Loppela, Seinäjoen Ammattikorkeakoulu

Kutsutut asiantuntijat:

Tuula Jäntti, Vaasan seudun yhdistykset
ry, kutsuttu asiantuntija

Sirpa Nevasaari, SILTA yhteisöklubi,
Kosti ry, kutsuttu asiantuntija

Riita Vatanen, Seinäjoen järjestöalo,
kutsuttu asiantuntija

Matti Rekiaro,
Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri,
Perusterveydenhuollon ja
terveyden edistämisen yksikkö Aksila,
kutsuttu asiantuntija

Pia Wik, Vaasan sairaanhoitopiiri,
perusterveydenhuollon yksikkö,
kutsuttu asiantuntija.

Yksityiskohtaisemmin SONet BOTNIA:n maakunnalliset toimintakertomukset arviointineen ovat
liitteenä.

Liite 1.

SONet BOTNIA: Etelä-Pohjanmaan toimintakertomus 2017

Toiminnan strategisina painopisteinä SONet BOTNIA:ssa ovat olleet vuoden aikana edelleen: sosiaalialan käytännönläheinen kehittäminen, alueellisen sosiaalialan ja hyvinvointitiedon tuotannon kehittäminen, tiedolla johtamisen edistäminen sosiaalialalla sekä sosiaali- ja terveydenhuollon integraatiossa, alueellisten kehittämisen rakenteiden edistäminen sekä julkisen sektorin ja järjestöjen yhteistyö ja Pohjoismaiden yhteistyö siihen varatun resurssin puitteissa.

Erityisesti SONet BOTNIA:n Etelä-Pohjanmaan vakihenkilöstöä on osaamiskeskuksen sisällä työllistänyt alkuvuodesta aina alkusyksyyn saakka valtakunnallisten sosiaalialan osaamiskeskuspäivien valmistelu- ja toteutus Seinäjoella elokuulla 2017. Etelä-Pohjanmaan suunnittelijan työpanosta on kuluneen vuoden aikana (jatkuen edelleen vuoden 2018 loppupuolelle) suunnattu tuntuvasti myös SONet BOTNIA:n ja SeAMKin yhteisen Lape - osahankkeen toteutukseen, jonka fokuksena on tietoperustaisen toimintakulttuurin tukeminen lapsi-, nuoriso- ja perhepainotteisesti. Lisäksi Pohjalaismaakuntien liittojen, SeAMKin ja SONet BOTNIA:n yhteisenä työnä toteutettu hyvinvointibarometritutkimus 2017 on saatu vietyä maaliin. Tässä työskentelyssä osaamiskeskus on ollut vastuussa erityisesti tulosten tulkintatyöpajojen suunnittelusta ja toteutuksesta, mutta osallistunut myös mm. sisällönanalyysityöskentelyyn. Sekä em. Muutoksen tuki -osahankkeen että hyvinvointibarometritutkimuksen tekemisessä on Etelä-Pohjanmaalla käytännössä yhdistynyt kauden strategisista painopisteistämme paitsi sosiaalialan ja hyvinvointitiedon tuotannon eteenpäin vieminen, myös tiedolla johtamisen tukeminen mitä konkreettisemmalla tavalla. Osaamiskeskuksesta on vuoden aikana tuettu myös sosiaalityön omavalvontasuunnitelmien maakunnallista yhtenäistämistyötä. Lisäksi lastensuojelun ylimaakunnallisessa kehittämisessä on järjestetty työkokouksia ja koulutuksia alueellisten sekä valtakunnallisten yhteistyökumppaneiden kanssa. Erityisesti ylimaakunnallinen työskentely on vuoden 2017 aikana on ollut kuitenkin haastavaa, sillä laajoja kokonaisuuksia on hoidettu tavanomaista pienemmällä resurssilla.

Etelä-Pohjanmaan alueellinen ohjausryhmä on vuoden 2017 aikana kokoontunut viisi kertaa ja jatkanut aktiivisesti alan kehittämisen sekä muutosprosessien tukemista ja seuraamista tuottamalla näkemyksiä esimerkiksi sote-valmistelujen etenemiseen alueella ja myös valtakunnallisesti. Ohjausryhmä on käsitellyt Etelä-Pohjanmaan näkökulmasta teemoja ja aiheita, joista myös sosiaalialan osaamiskeskusjohtajat ovat valtakunnallisesti lausuneet, esittäneet visioita ja joita mm. sosiaalialan osaamiskeskusneuvottelukunta on tahollaan työstänyt. Näitä vuoden 2017 aikana ovat olleet mm. valtakunnallinen TKI-selvitys ja TKI-toiminta soterakenteissa sekä tähän liittyvä sosiaalialan osaamiskeskusten visiotyö. Myös valinnanvapauslain etenemistä ja sisältöjä on seurattu ja käsitelty aktiivisesti.

Käytännönläheinen kehittäminen ja sen tukeminen

SONet BOTNIA:n koordinoima ylimaakunnallinen lastensuojelun kehittäjäverkosto (lasu-verkosto sekä maakuntiemme lape- muutosagentit) on kokoontunut 2017 tapaamisessaan pohtimaan Pohjalaismaakuntien lape- hankkeiden ja muutosagenttitoimintojen ajankohtaisaskelia, lastensuojelun kansallisen kehittämisrakenteen etenemistä, tiedonhallinnan kysymyksiä sekä verkoston koulutustarpeita. Lisäksi osaamiskeskuksen toimesta verkoston suunnittelun pohjalta

on toteutettu yhteistyönä mm. erilaista koulutustoimintaa. Osaamiskeskus on ollut tiiviisti mukana myös kansallisesti koordinoitujen oppimisverkostotapaamisten ja yhteiskehittämisen päivien sekä verkostorakenteen suunnittelun yhteistyössä THL:n kanssa Lape -ohjelman lastensuojelun kehittämistoiminnan edistämiseksi. Suunnittelun tuloksena Seinäjoella järjestettiin yhteistyössä Pohjalaismaakuntien lape -hankkeiden ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa lokakuulla 2017 yhteiskehittämisen päivä perhehoidon teemoista. SONet BOTNIA järjesti marraskuulla Seinäjoella myös toivotun koulutus – ja työpajatilaisuuden lapsenhuoltolaista. SONet BOTNIA ja SeAMK yhteistyökumppaneineen suunnittelivat alueelle myös laadukkaan lastensuojelun edunvalvonnankoulutuksen, jonka oli tarkoitus käynnistyä loppuvuodesta 2017. Vaikka alueella on selvitystemme mukaan selkeästi pulaa koulutetuista edunvalvojista, osallistujia ei kuitenkaan vielä tällöin saatu tarpeeksi, joten toteutusta kokeiltaneen uudelleen vuonna 2018.

Sosiaalityön kehittämisessä SONet BOTNIA:n toiminta Etelä-Pohjanmaalla on vuoden 2017 aikana painottunut erityisesti valtakunnallisen aikuissosiaalityön PRO SOS -uudenlaista sosiaalityötä yhdessä kehittämässä -hankkeen kanssa tehtävään yhteistyöhön ja kehittämistoiminnan edistämiseen. ESR:n sosiaalisen osallisuuden ja köyhyyden torjunnan kokonaisuuteen asemoituva hanke, jonka toimenpidekokonaisuuksista vastaa STM, on käynnistynyt alueella alkuvuodesta ja hankejohtaja operoi SONet BOTNIAsta käsin kaikkein heikoimmassa asemassa olevien ja erityistä tukea tarvitsevien asiakkaiden palvelujen kehittämiseksi. SONet BOTNIA ja hanke ovat järjestäneet vuoden 2017 aikana yhteisiä tilaisuuksia mm. SOS -klubeja ja erityisesti hankkeen EP:n alueella tapahtuvaa kehittämistyön etenemistä on seurattu ohjausryhmässä. Vuoden 2017 lopussa on käynnistetty suunnittelu kuntien ja terveydenhuollon sosiaalityöntekijöiden yhteisen työkokouksen toteuttamiseksi; mukana päivässä on myös PRO SOS -hanke ja tilaisuus toteutetaan alkuvuodesta 2018. PRO SOS on osaamiskeskuksen mahdollistamana voinut olla tuntuvammin mukana maakunnallisen aikuissosiaalityön kehittämisessä kehittämissuunnittelijan työpanoksen kohdentuessa enemmän lape -kehittämistyöhön.

Osaamiskeskus on ollut mukana THL:n rahoittaman sosiaalihuollon asiakasasiakirjalain toimeenpanohankkeen (Kansa -koulu) valmentajakoulutuksessa sekä alueverkostossa, mutta myös ohjausryhmätoiminnassa ja edistänyt toiminnan etenemistä lisäksi omissa työkokouksissaan. Myös sosiaali- ja terveydenhuollon integraatiota tukevan Parempi arki -hankkeen toimeenpanoa on tuettu eri tavoin sekä ohjausryhmä- että toiminnan tasolla mm. järjestämällä keväällä 2017 Yhteisestä kehittämisestä yhteiseen tekemiseen ”saattaen vaihto” - tilaisuus alueen hankkeiden ja sotevalmistelun edustajien ajatusten ja ideoiden vaihtamiseksi. Alueellisen ohjausryhmän aloitteesta käynnistynyt sosiaalipalvelujen omavalvontasuunnitelma on muokattu enemmän sosiaalityön tarpeisiin soveltuvaksi ja välitetty kuntien käyttöön joulukuulla 2017. Toiminnallisen soteintegraation tukemista on jatkettu Aksilan kanssa ketjulähettitoiminnan lisäämiseksi maakunnassa enemmän myös sosiaalihuollon toimijoiden keskuuteen.

Ylimaakunnallinen vanhustyön kehittäjäryhmämme ei kokoontunut vuoden 2017 aikana. Sen sijaan Etelä- Pohjanmaan sote -valmistelijoiden yhteyteen sijoittuneen muutosagentin aloitteesta perustetussa gerontologisen sosiaalityön kehittäjäryhmässä SONet BOTNIA on ollut tiiviisti mukana suunnittelemassa mm. työpajakokonaisuutta vuodelle 2018. Lisäksi osaamiskeskuksessa on laadittu maakunnan alueelle agenttitoimintaa tukemaan työryhmien itsearviointiin pohjapaperi. Osaamiskeskuksen vammaispalvelujen kehittäjäryhmä ei ole kokoontunut 2017, mutta seuraa vammaispalvelulain uudistamisen etenemistä ja jatkaa aktiivisemmin toimintaansa valmistelujen edetessä.

SONet BOTNIA:n mukana Etelä-Pohjanmaan sote- ja maakuntauudistuksen toteuttamisessa

Vuoden 2017 aikana SONet BOTNIA:n toimesta on tuettu ja sparrattu eri tavoin hallituksen kärkihankkeiden ja agenttitoiminnan etenemistä Etelä-Pohjanmaan alueella. Lisäksi olemme olleet mukana erilaisissa substanssikohtaisissa johto-, ohjaus- ja asiantuntijaryhmissä valmistelemassa Etelä-Pohjanmaan sote- ja maakuntauudistusta.

SONet BOTNIA on jatkanut mukana Etelä-Pohjanmaan maakunnallisessa Lape -työryhmässä, joka on alkuvuodesta 2017 toiminut samalla myös EP:n hankkeen ohjausryhmänä sekä osahankkeen myötä myös lapehankekonsortion tapaamisissa. Osaamiskeskus on mukana Perhe- ja sosiaalipalvelujen johtoryhmässä (syksystä 2017 toiminut nimellä perhe- ja sosiaalipalvelujen asiantuntijaryhmä), samoin kuin ko. kokonaisuuden alatyöryhmänä jatkavassa maakunnallisessa toimintakulttuurin muutos (tomu)-työryhmässä. SONet BOTNIAlla ja SeAMKilla on oma osahanke EP:n lapessa: painopisteinä tässä kokonaisuudessa ovat toimintakulttuurin muutoksen tukeminen erityisesti lapsen oikeuksia ja tietoperustaista työskentelyä vaativissa sisällöissä, jotka tavoitteena edustavat myös molempien organisaatioiden strategisia painopisteitä. Käytännön kehittämistyö tapahtuu vahvimmin Muutoksen tuki -työpajakokonaisuuden suunnitteluna ja toteutuksena, mutta myös kehittämiskokonaisuuden osallisuus foorumi -konseptin taustatukena. Kehittämissuunnittelijan työpanosta tähän kokonaisuuteen on vuoden 2017 aikana käytetty noin 130 tuntia. Lape -muutosohjelman mukainen yhteistyö myös Etelä-Pohjanmaan lape muutosagentin ja maakunnallisen hankkeen kanssa on jatkunut ja alustavaa keskustelua on käyty mm. osaamiskeskuksen roolista arvioinnin suunnittelun ja toteutuksen tukena. Myös yhteistä pohdintaa osaamis- ja tukikeskusasioista on viritelty, joskin varsinainen yhteinen asioiden työstäminen alueella ja myös Pohjalaismaakuntien kesken tiivistyneenä vasta vuoden 2018 puolella.

Strategisista valinnoista osallisuus on jatkanut kaudella tärkeänä teemanamme niin aikuisten- ja ikäihmisten parissa tehtävän sosiaalityön kuin myös lapsiperhepalvelujen kohdalla. Lisäksi SONet BOTNIA on toiminut vuoden 2017 aikana toteutetun osallisuuteen painottuvan STM:n rahoittaman Arvokas tieto -pilottihankkeen ohjausryhmässä, mutta myös suunnitellut ja toteuttanut työpajan Arvokas tieto -hankkeelle syksyllä 2017.

Sosiaalialan tiedonhallinnan kehittämisessä kehitysjohtaja on ollut mukana sekä THL:n OPERin valtakunnallisessa työryhmässä että sosiaalihuollon asiakasasiakirjalain ja tiedonhallinnan toimeenpanoa kunnissa tukevan valtakunnallisen Kansa-koulu-hankkeen ohjausryhmässä. Alueellisen tiedontuotannon ja ennakkoinnin teemoissa sosiaalisen asiantuntijana SONet BOTNIA on osallistunut vuonna 2017 aikana mm. Etelä-Pohjanmaan tulevaisuustyöryhmän, maakuntastrategiatyöryhmän ja sparrausryhmän työskentelyyn. Määräaikaisen TKI -asiantuntijamme toimesta tuotettiin keväällä 2017 EP soten käyttöön myös pienimuotoinen tutkimus- ja kirjallisuuskatsaus sote-integraatiota tukevista materiaaleista. Alueellisen tiedon tuottajana on osallistuttu Pohjalaismaakuntien liittojen, SONet BOTNIA:n ja SeAMKin yhteisenä työnä tehdyn hyvinvointibarometri -tutkimuksen 2017 toteutukseen. Syksyllä 2017 varsinainen SONet BOTNIA:n työpanos on kohdentunut paitsi ohjausryhmätoimintaan, myös sisällönanalyyysiin sekä alueellisten tulosten tulkintatyöpajojen suunnitteluun ja toteutukseen (ml. koostava raportointi).

Vuoden aikana osaamiskeskusverkoston yhteisenä työnä määräaikaisen lisäresurssin turvin (TKI -asiantuntija) on toteutettu STM:lle myös selvitys sosiaalityöntekijöiden vakanssien täyttämisen ja tilapäisesti toimimisen valtakunnallisesta tilanteesta. Jatkumona tälle työlle on osallistuttu myös

uuden kansallisen selvityksen valmisteluun, jonka kohteena tulee olemaan sosiaalihuollossa ja terveydenhuollossa toimivan sosiaalihuollon ammattihenkilöstörakenne.

Pohjoismainen erityistehtävä on saanut näkyvyyttä juuri sosiaalialan osaamiskeskuspäivillä sekä erilaisten raporttien ja selvitysten kautta. Lisäksi Pohjoismaista teemaa hoitava kehittämissuunnittelija vieraili Etelä-Pohjanmaan alueellisen ohjausryhmän kokouksessa kesäkuussa 2017 alustaen osallisuutta edistävien sosiaalisten kriteerien käytön teemoista hankintojen yhteydessä.

Alueellisen ohjausryhmän arvion mukaan SONet BOTNIA:n toiminta Etelä-Pohjanmaalla toteutui seuraavalla tavalla.

STRATEGIAN PAINOISTEALUEET	ARVIOINTI STRATEGIAN TOTEUTUMISESTA ASTEIKKOLA 1-5
Edistää toiminta-alueensa ihmisten hyvinvointia ja sosiaalisten oikeuksien toteutumista	3,5
Vahvistaa sosiaalialan ammatillista osaamista ja identiteettiä	5-
Muodostaa strategisia yhteyksiä ja kumppanuuksia	4+
Edistää käytännön hyvinvointiosaajien, tutkimus-, koulutus- ja kehittämistoimijoiden verkoston muodostumista	4+
Kestävän kehittämisrakenteiden integroituminen sosiaali- ja terveydenhuollon eheäksi kokonaisuudeksi	4+
Kehittää ja systematisoi alueellista tietotuotantoa Vahvistaa hyvinvoinnin kestävän kehittämisen ja tutkimuksen alueellista rakennetta	4+
Hyödyntää omassa toiminnassaan sekä osaamiskeskusverkostossa pohjoismaisen yhteistyön erityisasiantuntijuutta	3+

(1=ei toteutunut, 2= huonosti toteutunut, 3= kohtalaisesti toteutunut, 4= hyvin toteutunut, 5= erittäin hyvin toteutunut)

”Sana on vapaa”- muuta palautetta SONet BOTNIALle:

- Yhteistyön ja yhteisen tekemisen henki välittyy toiminnasta!
- Oma (alueellinen) ja yhteinen (valtakunnallinen) huomioidaan ja yhdistetään hyvällä tavalla.
- Henkilökunta on sitoutunutta ja ahkeraa.

SONET BOTNIAN ETELÄ-POHJANMAAN ALUEELLINEN OHJAUSRYHMÄ 2017–2018

Seinäjoen kaupunki / perussopimusosapuoli

Harri Jokiranta, projektinjohtaja Etelä-Pohjanmaan SOTE –projekti

Riitta Kulmala, tulosaluejohtaja ikäihmisten palvelut

Harri Lintala, tulosaluejohtaja sosiaalityö

Tiina Perä, terveystieteiden johtava ylilääkäri

Varsinainen jäsen

Varajäsen

Sirpa Tuomela-Jaskari sosiaalipalvelujohtaja Järvi-Pohjanmaan perusturva

Maria-Liisa Nurmi, kuntayhtymän johtaja, Kuusson

Elise Lepistö, palvelujohtaja, JIK ky

Tytti Luoto, sosiaalijohtaja Ilmajoki

Johanna Lamminen, sosiaalipalvelujohtaja, Lapua

Tanja Penninkangas, peruspalvelujohtaja

Jaana Rasi, vs. sosiaalityönjohtaja

Tarja Palomäki, Ikääntyneiden palvelujohtaja, JIK ky

Piia Aro, perusturvajohtaja, Lapua

Elisa Roimaa vs, sosiaalipalvelujen johtaja, Kuntayhtymä Kaksineuvoinen

Sari Kuikka, Ikäihmisten asumispalvelupäällikkö

Kuntayhtymä Kaksineuvoinen

Anne Alavillamo, vt. perusturvajohtaja, talouspäällikkö

Kauhajoen kaupunki *)

Esko Kiviniitty, sosiaalipalvelujohtaja, Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymä

Merja Latvala, perusturvajohtaja, Isokyrö

Raili-Helena Kangasluoma, aikuissosiaalityön johtava sosiaalityöntekijä

Marita Neiro, asiakasohjauspäällikkö

Kirsi Koski-Säntti, varhaiskasvatusjohtaja

Tarja Seppälä, johtava sosiaalityöntekijä

Heidi Piirto, sosiaalityöntekijä

Koulutus ja tutkimus

Päivi Rinne, koulutusohjelmapäällikkö, SeAMK OY

Tuula Kostainen, suunnittelija Tampereen yliopisto,

Yhteiskuntatieteiden tiedekunta

Minna Zechner, yliopettaja

Satu Ylinen, yliopistonlehtori

Palveluntuottajat, järjestöt

Marko Rossinen, kunta-asiamies, Etelä-Pohjanmaan liitto

Eva Blom, järjestöpäällikkö, Seinäjoen Järjestötalo

Jouni Nummi, kuntayhtymän johtaja Eskoon

sosiaalipalvelujen kuntayhtymä

Anne-Mari Lahdensuo, kehittämissuunnittelija,

Perusterveydenhuollon ja terveyden edistämisen yksikkö

Aksila

Jari Iso-Koivisto, hallintojohtaja

Hanna Lahti, osa-aikainen järjestöpäällikkö

Ulla Yli-Hännilä, asiantuntijapalvelujen esimies

Teemu Puolijoki, kehitysjohtaja EPSHP

*= 3.4. 2018 Alavillamo nimetty ohjausryhmään, perusturvajohtaja Erja Heikinniemen jäätävä eläkkeelle

SONet BOTNIA / Toimintakertomus 2017 Keski-Pohjanmaa

Vuosi 2017 oli Keski-Pohjanmaan maakunnallisen sosiaali- ja terveystalvontayhtymä Soiten ensimmäinen toimintavuosi ja SONet BOTNIAn toiminnan ensimmäinen vuosi integroituna Soiten kehittämissyksikköön. Organisaation muutos näkyi mm. SONet BOTNIAn alueohjausryhmän kokoonpanossa, johon nimettiin edustajia Soiten sisältä sosiaalialan vahvoilta palvelualueilta. Lisäksi ohjausryhmässä on oppilaitosten lisäksi aiempaa enemmän yhdistysten edustajia. Ohjausryhmä kokoontui vuoden aikana viisi kertaa.

Vakituinen kehittämissuunnittelija Iiris Jurvansuu oli työvapaalla 5.5.-3.12.2017. Sijaisena toimi hyvinvointikoordinaattori Henri Nevalainen osa-aikaisesti. SONet BOTNIAn eri tehtäviä hoitivat myös kehittämisjohtaja Jussi Salminen, sosiaalijohtaja Tarja Oikarinen-Nybacka ja kehittämissuunnittelija Saara Lång.

Vuoden aikana oli tavoitteena tukea sosiaalialan käytännönläheistä kehittämistä sote-integraatiossa sekä tukea alueellista sosiaali- ja tiedontuotantoa ja tiedolla johtamista sote- ja maakuntauudistuksen tarpeisiin. Kehittäminen toteutui vahvasti hankkeiden kautta.

Toteutunut toiminta osaamiskeskuksen strategiaan perustuvilla painopistealueilla

1. Sosiaalialan käytännönläheinen kehittäminen

Aikuissosiaalityön kehittämisessä hiottiin PRO SOS –hankesuunnitelma ja hanke sai rahoituspäätöksen. SONet BOTNIAn toiminnalliset tavoitteet tarkennettiin ja hankehenkilöstö rekrytoitiin. Paljon tukea tarvitsevat – paljon palveluita käyttävät –KASTE -hanke jatkui 31.10. saakka. Sen hankekumppaneiden yhteistyönä muodostettiin lopputuotoksena ”Monialaisen yhteistyön ABC – Toimintamalli sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastyöhön paljon tukea tarvitsevien tai useista palveluita käyttävien asiakkaiden kanssa”.

Vanhuspalvelujen kehittämisen koordinoinnista vastasi I & O -kärkihankkeen muutosagentti. Lapsi- ja perhepalvelujen kärkihankkeen LAPE –muutosagentti toimi maakunnan Lape-kehittämistoimien koordinoijana. Keski-Pohjanmaa LAPE –maakunnaksi –hanke käynnistyi koko Lape -ohjelman kattavilla teemoilla ja siihen rekrytoitiin seitsemän hankehenkilöä. Alueemme lastensuojelun asiantuntijoita osallistui perhehoidon yhteiskehittämispäivä Vaasassa. Keski-Pohjanmaan osatyökykyisille tie työelämään –kärkihanke KP OTE sai rahoituksen ja käynnistyi. Projektipäällikön lisäksi siihen palkattiin työntekijät vastaamaan toimintamallien valmistelua Opintoista työelämään, Työtoiminnasta töihin ja Sosiaalisen osallisuuden edistäminen –teemoihin. SONet BOTNIAn kehittämissuunnittelija oli keskeisesti mukana kärkihankkeiden hankesuunnitelmien ja rahoitushakemusten valmistelussa ja hankkeiden käynnistämisessä.

Asiakas- ja kuntalaisosallisuuden vahvistamiseksi Soiteen perustettiin kolme asiakasraatia: Lapsi- ja perhepalveluiden, työikäisten ja ikääntyvien asiakasraadit. Asiakasraatien tarkoituksena on kuulla käyttäjän näkemyksiä, kokemuksia ja odotuksia Soite-kuntayhtymän palveluista. Kehittämissuunnittelija oli käynnistämässä asiakasraateja ja suunnittelemassa niiden toimintamallia.

Soiten kehittämissyksikkö käynnisti maakunnallisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE) rakenteen valmistelun yhdessä kuntien ja muiden yhteistyötahojen kanssa. HYTE osana sote- ja

maakuntauudistusta –aluekierros järjestettiin 5.10. Kehittämissuunnittelijan sijainen Henri Nevalainen vastaa HYTE –teeman valmistelusta ja koordinoinnista Soitessa.

2. Alueellisen sosiaalialan tiedontuotannon sekä tiedolla johtamisen kehittäminen asiakas- ja kuntalähtöisesti sote- ja maakuntauudistuksen tarpeisiin sosiaalityön ja sosiaalihuollon näkökulmista

Seinäjoen Ammattikorkeakoulu ja SONet BOTNIA toteuttivat Pohjalaismaakuntien hyvinvointibarometri 2017 –tutkimuksen yhteistyössä maakunnallisten liittojen kanssa. Maakunnallinen työpaja tuloksista pidettiin Kannuksessa.

SONet BOTNIA osallistui kansainvälinen sosiaalityön päivän seminaarin valmisteluun, joka pidettiin Kokkolan yliopistokeskus Chydenuksessa 21.3.2017. Seminaarissa esiteltiin mm. sosiaalialan opinnäytetöitä.

3. Sosiaalialan ja integroituvan sosiaali- ja terveydenhuollon monialaisen tiedollajohtamisen edistäminen

Soitelle laadittiin Projektien- ja hankkeiden suunnittelu- ja hallinto-ohjeet.

Osaamiskeskusten yhteinen sosiaalialan tiedonhallinnan valtakunnallinen Kansa –koulu –hanke järjesti Soiten kirjaamisvalmentajien valmennuksen sosiaalihuollon määrämuotoisesta kirjaamisesta. Kirjaamisvalmentajien valmennukseen osallistui Keski-Pohjanmaalta 14 henkilöä, jotka jatkossa toimivat maakunnallisena kirjaamisvalmentajien verkostona, jonka toiminta jatkuu hankkeen päätyttyä. Kirjaamisvalmentajat toteuttivat kirjaamisvalmennuksia työyhteisöissään. Soite yhtenäisti sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän hankkimalla uuden Sosiaali Effic –tietojärjestelmän.

Kehittämissuunnittelija sekä alueohjausryhmän jäsen Pirjo Forss-Pennanen osallistuivat opetushallituksen tilaamaan työryhmätyöhön, joka tuotti KPMG:n johdolla ennakointiraportin Aikuisten parissa tehtävän sosiaalityön osaamistarpeet.

4. Yhdentyvien alueellisten kehittämisen rakenteiden edistäminen

Soite aloitti ensimmäisenä pohjalaismaakunnista sote-integroidun palvelutuotannon vuoden 2017 alussa. SONet BOTNIA:n osaamiskeskustoiminta on integroitu Soiten kehittämisyksikköön, jossa SONet BOTNIA:n kehittämissuunnittelija toimii kehittämisspällikkönä.

Keski-Pohjanmaan sote- ja maakuntauudistuksen valmistelusta saatiin esittelyt ohjausryhmälle. Sote-kehittämisen paikka Keski-Pohjanmaan monialaisessa kehittämisyksikössä tai muualla sote-maakunta –rakenteissa ei tullut määritellyksi vuoden aikana.

Laajemman, sote-yhteistyöalueilla organisoitavan osaamis- ja tukikeskustoiminnan valmisteluun varauduttiin, mutta käytännön toimet asian edistämiseksi eivät ole olleet koordinoituja. Kehittämisen ja tutkimuksen yhteistyön valmistelu Pohjois-Suomen yhteistyöalueella toivotaan tehostuvan vuonna 2018.

Keski-Pohjanmaan alueohjausryhmä 2017 – 2018

Soite

varahenkilö

Tarja Oikarinen-Nybacka, sosiaalijohtaja

Jussi Salminen, kehittämisjohtaja

Marja Paananen, palvelualuejohtaja

Johanna Alatalo, johtava sosiaalityöntekijä

Tanja Witick, toimialuejohtaja,
erityishuoltopiiri

Miia Luokkanen, vs. palvelualuejohtaja

Keski-Pohjanmaan liitto

Anne Sormunen, yhteyspäällikkö

Maakuntajohtaja Jukka Ylikarjula

Centria ammattikorkeakoulu

Pirjo Forss-Pennanen, yliopettaja

Anne Jaakonaho, lehtori

Keski-Pohjanmaan ammattiopisto

Jaana Sinko, koulutuspäällikkö

Kokkolan yliopistokeskus Chydenius

Niina Rantamäki, yliopistonlehtori

Anu-Riina Svenlin, sosiaalityön yliopisto-
opettaja

Keski-Pohjanmaan sosiaalipsykiatrinen yhdistys

Leena Veiskola, toiminnanjohtaja

Marjut Levoska, asumispalvelujohtaja

Ventuskartano ry

Tuija Tuorila, ts. toiminnanjohtaja

Markku Kallinen, hallituksen puheenjohtaja

Kosti ry

Sirpa Nevasaari, toiminnanjohtaja

Kokkoyösäätio s.r.

Ronnie Djupsund, toimitusjohtaja

SONet BOTNIA

Arto Rautajoki, kehityspäällikkö, esittelijä

Iiris Jurvansuu, esittelijä

Keski-Pohjanmaan alueohjausryhmän arviointi SONet BOTNIAn strategian toteutumisesta

Arviointiasteikko on 1-5

1=ei toteutunut, 2=huonosti toteutunut, 3=kohtalaisesti toteutunut, 4=hyvin toteutunut, 5=erittäin hyvin toteutunut

Keski-Pohjanmaan alueellisen ohjausryhmän tekemä arviointi keväällä 2018 / 7 vastausta.

Strategian painopistealueet	Arvio toteutumisesta 1-5
1. SOSIAALIALAN KÄYTÄNNÖNLÄHEINEN KEHITTÄMINEN	4,1
2. ALUEELLISEN SOSIAALIALAN TIEDONTUOTANNON JA KEHITTÄMINEN SOTE- MAKU-UUDISTUKSEN TARPEISIIN SOSIAALITYÖN JA SOSIAALIHUOLLON NÄKÖKULMISTA	3,9
3. SOSIAALIALAN JA INTEGROITUVAN SOSIAALI-JA TERVEYDENHUOLLON MONIALAISEN TIEDOLLAJOHTAMISEN EDISTÄMINEN	3,1
4. YHDENTYVIEN ALUEELLISTEN KEHITTÄMISEN RAKENTEIDEN EDISTÄMINEN	3,6
5. POHJOISMAINEN YHTEISTYÖ	3,1
6. LÄPÄISYPERIAATTEELLA TOTEUTETTAVA Toiminnassa tavoitteena on painopisteitä läpileikaten pitkäjänteinen kehittämistyö, osallisuuden ja yhteisöllisyyden kehittymisen tukeminen, sosiaali- ja terveydenhuollon yhteensovittaminen sekä sosiaalihuollon identiteetin vahvistaminen.	4,0

SONET BOTNIAN POHJANMAA TOIMINTAKERTOMUS 2017

Vuoden 2017 toimintaa on väreittänyt mittavan valtakunnallisen ja maakuntatason sosiaali- ja terveydenhuoltouudistuksen valmistelu. SONet BOTNIAn johtoryhmä priorisoikin vuoden alussa sosiaalialan osaamiskeskustoiminnassa keskeisimmäksi tehtäväksi sote- ja maakuntauudistuksen tukemisen. Tämä näkyy myös siten, että valtakunnallisten ja alueemme tavoitteiden yhteensovittaminen on ollut toiminnassa keskeistä (esim. ks. sosiaalityön käytännönläheinen kehittäminen). Pohjanmaan sosiaali- ja perusturvajohtajien tapaamisissa on kommentoitu sote-uudistukseen liittyviä lakeja ja määritelty Pohjanmaan LaPe-kärkihankkeen sisältöä. Pohjoismaisen erityistehtävän puitteissa julkaistiin raportti ”

Palvelujen valinnanvapaus Tanskassa – esimerkkinä kotipalvelujen järjestäminen ja sen vaikutukset”. Valtakunnalliset sosiaalialan osaamiskeskuspäivät toteutettiin myös kehittämiseen ja sote-uudistukseen liittyvin aihein SONet BOTNIA:n järjestämänä Seinäjoella.

Pohjanmaan ohjausryhmä on kokoontunut viisi kertaa käsitellen Pohjanmaan sote-uudistusta, tutkimus- ja kehittämisrakenteen näkymiä sekä maakunnallista sosiaalityötä tukevia hankkeitamme ja verkostotyötä SONet BOTNIA:n strategiset painopisteet sosiaalialan osaamiskeskustoiminnassa ovat vuoden aikana olleet

- Sosiaalialan käytännönläheinen kehittäminen
- Alueellisen sosiaalialan hyvinvointitiedon tuotannon kehittäminen
- Tiedolla johtamisen edistäminen sosiaalialalla sekä sote-integraatiossa
- Alueellisten kehittämisrakenteiden edistäminen sosiaali- ja terveydenhuollossa
- Julkisen sektorin ja järjestöjen kumppanuus
- Pohjoismainen yhteistyö.

Sosiaalialan ja sosiaalityön käytännönläheinen kehittäminen

Valtakunnallisen PRO SOS – hankkeen (2016–2018, ESR STM) avulla tuetaan uuden sosiaalihuoltolain mukaisen sosiaalityön toteutumista ja asiakaslähtöistä uudistamista kunnissa, huomioiden Kela-yhteistyö perustoimeentulotuen siirryttyä sinne. Toisena ideana on hahmotella maakunnallista sosiaalityötä sote-uudistusta varten ja tarkastella sosiaalityön sisältöä ja tehtävää. Pohjanmaalla osahanke keskittyy Vaasa pilottiin, josta sisältöjä hyödynnetään maakunnan sote-valmistelussa ja käsitellään maakunnan yhteisen SOS-klubin kokoontumisissa. Pilotti on aloittanut palveluohjauksen ja sosiaalisen kuntoutuksen työmuotojen ja palvelukokonaisuuksien kehittämisen. Palveluohjaukseen pilotoidaan matalan kynnyksen front desk- ohjausta ja neuvontaa. Sosiaalisen kuntoutuksen kehittäminen etenee sosiaalisen kuntoutuksen määrittelystä sen palveluiden kartoitukseen ja toimintakykyymmittareiden kokeiluun asiakaslähtöisen arvioinnin tekemiseksi. Asiakkaiden ohjautumista sujuvoitetaan arvioinnista ja lastensuojelun asiakkuudesta eteenpäin mm. pitkäkestoiseen sosiaalityöhön. Taloudellisen tuen palveluiden kokonaisuutta on alettu kehittää hiomalla Kela-yhteistyömallia Kelan, sosiaalitoimen ja TE-keskuksen yhteisen työntekijäraadin avulla. Tietoon perustuvaa sosiaalityötä vahvistetaan KYC:n TIPS-työpajojen avulla Vaasassa ja Pietarsaareissa ja hanke on valmistellut valtakunnalliset Turun aikuissosiaalityöpäivät 2018. Hanke levittää eri puolilla maata tekemäänsä kehittämistyötä verkostoissaan. Hanketta koordinoi SONet BOTNIA ja hallinnoi Seinäjoen ammattikorkeakoulu, mukana on kaikkiaan seitsemän sosiaalialan osaamiskeskusta ja Kokkolan yliopistokeskus Chydenius. SONet BOTNIAan sijoittuvat hankejohtaja ja kaksi hanketyöntekijää, joista toinen Vaasaan ja toinen Seinäjoen ammattikorkeakouluun.

Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden kehittämisessä SONet BOTNIA kolmen pohjalaismaakunnan lastensuojeluverkostoa on ollut aktiivinen. Verkostotapaamisten aiheena on ollut lasten edunvalvonta SOCOMin ja koulutus perheoikeudellisista kysymyksistä yhteistyössä VASSOn kanssa. Maakunnallisten LaPe-hankkeiden vertaistapaamisissa käsiteltiin myös Kanta-palveluun liittymisen edellytyksiä Kansa-koulu ja Valas-hankkeiden esittämänä. Lastensuojelun kansallisessa kehittämisessä THL ja sosiaalialan osaamiskeskukset ovat yhteistyössä koordinoineet osaamiskeskusalueittain yhteiskehittämispäiviä lastensuojelun kehittämiseksi ja yhdenmukaistamiseksi lastensuojelun viiden prosessin mallinnusten avulla. Lisäksi FSKC ja SONet BOTNIA Pohjanmaalta yhdessä valmistelivat pilotoivaa etäosallistumista ensi vuoden tilaisuuksia varten ruotsinkielisessä tilaisuudessaan. Yhteiskehittämispäivien aiheina olivat perhehoito ja systeeminen lastensuojelun toimintamalli.

Pohjanmaan LaPe-hankkeen avulla Pohjanmaalla valmistaudutaan sote-uudistukseen uudistamalla erityis- ja vaativan tason palveluita, määrittelemällä niiden prosesseja sekä integratiivisia toimintamalleja. Osallisuutta kehitetään vertaistoiminnalla ja sitä hyödynnetään asiakaslähtöisessä kehittämisessä. Myös henkilöstön osaamista vahvistetaan koulutuksen avulla osallisuudesta. Integratiivisia palveluita ja osaamista kehitetään sekä peruspalveluiden tueksi, että erityis- ja vaativan tason palveluiden ja osaamisen avulla niin, että ne saadaan lasten, nuorten ja perheiden tueksi sujuvammin yhteistyön ja konsultaation avulla (esim. lastensuojelu, lasten ja nuorten psykiatria, päihdepalvelut). Lastensuojelun avohuollossa pilotoidaan systeemistä toimintamallia ja tuetaan monialaista työskentelyä kouluttamalla henkilöstöä työtapaan, jota myös arvioidaan. Tehostettu perhetyö ja kuntoutus ja sijaishuoltoon siirtymisen prosessi määritellään. Sijaishuollon laatua kehitetään sekä asiakkailta että palveluiden järjestäjiltä kerättävän tiedon avulla. Kaikkein vaativimman tason palveluita kehitetään valtakunnallisesti viiden osaamis- ja tukikeskustoiminnan avulla, missä kuulumme Länsi-Suomen alueeseen. Tietopohjaisen kehittämisen avulla vahvistetaan henkilöstön osaamista näyttöön perustuvilla työmenetelmillä, TIPS- työskentelyllä ja tutkimuksella yhteistyössä järjestöjen, korkeakoulujen ja sosiaalialan osaamiskeskusten ja THL:n kanssa. Hankeconsortion hallinnoija Vaasa ja SONet BOTNIA vastasivat yhteistyössä hankeneuvotteluista eri toimijoiden kanssa sekä laativat hankesuunnitelman. SONet BOTNIA osallistuu osaamis- ja tukikeskusten valmisteluun Turun koordinoitessa sekä on mukana Pohjanmaan LaPe-hankeconsortiossa.

Suunnitelmista poiketen vanhus- ja vammaistyön verkostot eivät kokoontuneet vuoden aikana. Vaasan vankilan ehdotusta yhteistyökäytännöiksi vankilasta vapautuvien tilanteen parantamiseksi emme koonneet yhteistyössä kuntien sosiaalitoimen ja rikosseuraamusviraston kanssa, koska Vaasan vankila toteutti hankkeen itsenäisesti. Sosiaalityön paikan ja sosiaaliohjauksen toimintamuotojen vahvistaminen sote-uudistuksessa ei käynnistynyt.

Alueellisen sosiaalialan ja hyvinvointitiedon tuotannon kehittäminen

Tietotuotannon ylläpitäminen on toteutunut hyvinvointibarometrin, hankevalmistelujen sekä osin sosiaalialan osaamiskeskusneuvottelukunnan selvitysten yhteydessä. Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan hyvinvointibarometri toteutettiin kolmatta kertaa ja sen toteuttivat maakuntien liitot yhteistyössä Seinäjoen ammattikorkeakoulun ja SONet BOTNIA:n kanssa. SONet BOTNIA toteutti tietoja tulkitsevat maakunnalliset työpajat ja osallistui siltä osin raportointiin sekä tiedottamiseen tuloksista. STM ja THL kehittävät valtakunnallisesti lasten ja perheiden palveluiden tiedontuotantoa, jota seuraamme LaPe-muutosagentin kanssa Pohjanmaan tietotarpeiden määrittelemiseksi. Tietopohjainen sosiaalityön kehittäminen on selkeästi huomioitu Pohjanmaan hankkeissa. Tietoon perustuvaa sosiaalityötä toteutetaan PRO SOS- ja LaPe-hankkeissa Kokkolan yliopistokeskus Chydeniuksen toteuttamana opetusklinikkatyypillisesti TIPS-mallin (tietoon perustuva sosiaalityö) avulla. Järjestöjen ja julkisen sektorin kumppanuudelta on odotettu kokemusosaamisen ja uusien työkäytäntöjen tuomista julkisen sektorin toimintaan tai sen rinnalle asiakaslähtöisyytensä ja reaktiivisuutensa vuoksi. Tässä onnistuttiinkin rakennettaessa LaPe-hankkeen konsortiota ja sisältöjä.

Tiedolla johtamisen edistäminen sosiaalialalla sekä sosiaali- ja terveydenhuollon integraatiossa

Vuoden aikana valmistui selvitys sosiaalityöntekijöiden vakanssien täyttämisen ja tilapäisesti toimimisen valtakunnallisesta tilanteesta (STM ja sosiaalialan osaamiskeskukset). Tiedolla johtamista on toteuttanut sosiaalihuollon asiakaskirjalain toimeenpanohanke Kansa-koulu, joka on vienyt eteenpäin määrämuotoisen kirjaamisen käyttöönottoa ja kirjaamiskouluttajakoulutuksia (2016-2017 THL) sekä sen ja jatkohankkeen

valmistelu vuosille 2018-2019 sosiaalialan osaamiskeskusten toteuttamana ja oman hanketyöntekijän avulla. Kansa-koulu-hankeen lastensuojelupilotin jatkeeksi Vaasa käynnisti VaLas-hankkeen, jossa valmistaudutaan Kanta-palveluiden käyttöönottoon (3/2017-5/2018 THL) ja jossa SONet BOTNIA on kumppanina erityisesti tiedonvälittämiseksi laajemmalle alueelle. Vuoden aikana olimme mukana Pohjanmaan hyvinvointistrategian päivittämistyössä.

Alueellisten kehittämisen rakenteiden edistäminen sosiaali- ja terveydenhuollossa

Pohjanmaan sote-uudistuksen valmisteluun osallistumme maakuntauudistuksen työvaliokunnassa, tutkimus- ja koulutustyöryhmässä sekä kehittämistyön, sen rakenteiden ja sisältöjen hahmottamisessa. Parempi arki- hanke (2015-2017 STM) päättyi ja sen aikana saatiin aikaan yhteistyötä perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja sosiaalihuollon kesken asiakkaiden tarpeiden kartoittamisessa ja asiakassuunnitelman toimintamalleissa. Työskentelytapaa on tarkoitus hyödyntää Pohjanmaan LaPe-hankkeen käytännön toteutuksessa.

Arviointi toimintakauden tai –vuoden toiminnasta

STRATEGIAN PAINOPISTEALUEET	ARVIOI STRATEGIAN TOTEUTUMISTA ASTEIKOLLA 1-5
Edistää toiminta-alueensa ihmisten hyvinvointia ja sosiaalisten oikeuksien toteutumista	3.6
Vahvistaa sosiaalialan ammatillista osaamista ja identiteettiä	4
Muodostaa strategisia yhteyksiä ja kumppanuuksia	3.7
Edistää käytännön hyvinvointiosajien, tutkimus-, koulutus- ja kehittämistoimijoiden verkoston muodostumista	3.9
Kestävän kehittämisrakenteiden integroituminen sosiaali- ja terveydenhuollon eheäksi kokonaisuudeksi	3
Kehittää ja systematisoi alueellista tietotuotantoa Vahvistaa hyvinvoinnin kestävän kehittämisen ja tutkimuksen alueellista rakennetta	3.6
Hyödyntää omassa toiminnassaan sekä osaamiskeskusverkostossa pohjoismaisen yhteistyön erityisasiantuntemus	3.7

SONet BOTNIAn Pohjanmaan ohjausryhmä vuonna 2017-2018

varsinainen jäsen	varajäsen
Erkki Penttinen Vaasa sosiaalityö ja perhepalvelut	Pirjo Wadén Vaasa
Sonja Nyback Rannikko-Pohjanmaan sosiaali- ja perusterveydenhuollon ky	Jarkko Pirttiperä Rannikko-Pohjanmaan sosiaali- ja perusterveydenhuollon ky
Helena Lahtinen Laihia	Hannu Happonen Laihia
Tuula Jäntti Vaasan seudun yhdistykset ry	Anne Salovaara-Kero Kriisikeskus Valo
Johanna Yliviitala Vaasanseudun sosiaalipsykiatrinen yhd	Kirsi Ikäheimonen Vaasan settlementti
Hanna Pitkänen Muisti-Luotsi	Sari Somppi, Rikosuhripäivystys
Pia Wik VSHP perusterveydenhuollon yksikkö	Maria Hammar VSHP perusterveydenhuollon yksikkö
Seija Ollila Vaasan yliopisto	
Katri Viitasalo Kokkolan yliopistokeskus	
Riku Niemistö LaPe-muutosagentti	Ulla Isosaari Vaasan ammattikorkeakoulu
Tony Pellfolk Yrkeshögskolan Novia	Annika Wentjärvi Yrkeshögskolan Novia
Varpu Rajaniemi Pohjanmaan liitto	
Alice Backström Mustasaari	Christine Widd Vöyri

Jussi Björninen Vaasa	Teemu Paavola Vaasa
Peter Granholm Pietarsaaren seutu	Carola Lindén Pietarsaaren seutu
Tuula Mulju SOnet BOTNIA siht. esittelijä	
Arto Rautajoki SOnet BOTNIA	